

ХРОНІКА НАУКОВИХ ПОДІЙ

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «БІБЛІОТЕКА. НАУКА. КОМУНІКАЦІЯ. ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕСУРСІВ І ПОСЛУГ»

4–6 жовтня 2022 р. у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського відбулася щорічна Міжнародна конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація. Інноваційні трансформації ресурсів і послуг». Організаторами конференції виступили Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Інформаційно-бібліотечна Рада Національної академії наук України, Асоціація бібліотек України.

У зв'язку із воєнним станом у країні конференція проходила у змішаному форматі і лише у секційному режимі.

Бібліотечно-інформаційний комплекс: сучасні пріоритети організації та управління

4 жовтня 2022 р. у рамках Міжнародної наукової конференції «Бібліотека. Наука. Комунікація. Інноваційні трансформації ресурсів і послуг» відбулося засідання секції «Бібліотечно-інформаційний комплекс: сучасні пріоритети організації та управління». У його роботі взяли участь учені та спеціалісти українських бібліотек, наукових установ, зокрема Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника, Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, Державної науково-технічної бібліотеки України, викладачі закладів вищої освіти (Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Київського університету імені Бориса Грінченка, Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне), Інституту ринку та економіко-екологічних досліджень (м. Одеса), Харківського національного університету радіоелектроніки); фахівці мережі Національної академії наук України (Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України, Інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона); голови редакційних колегій (головні редактори) провідних фахових часописів («Бібліотечний вісник», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», «Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук», «Інтегровані комунікації», «Бібліотечний форум: історія, теорія і практика») та ін. Загалом до оприлюднення було заявлено 54 доповіді.

Відкрила засідання генеральна директорка НБУВ, докторка історичних наук, професорка, член-кореспондентка НАН України, заслужена діячка науки і техніки

України **Л. А. Дубровіна**. Вона привітала учасників зібрання і наголосила, що в умовах повномасштабних воєнних дій бібліотеки України вирішують важливі завдання – реалізують місію задоволення суспільних потреб у знаннях та інформації, самовіддано працюють на Перемогу у цій наджорстокій війні. Розкриваючи різні аспекти діяльності НБУВ, доповідачка наголосила на важливості функціонування інформаційно-аналітичного ресурсу «БІЖЕНЦІ ТА ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ | REFUGEES AND INTERNALLY DISPLACED PERSONS» (nbuv.gov.ua/nowar), створеного Національною юридичною бібліотекою України у співпраці з Інститутом інформаційних технологій Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Було акцентовано увагу на консолідації зусиль фахівців головної наукової бібліотеки держави на інформаційній підтримці наукових досліджень українських учених, на якісному виконанні власних планових науково-дослідних робіт. На завершення Л. А. Дубровіна побажала учасникам конференції плідної роботи, результативних дискусій, знаходити сили, натхнення для реалізації нових цілей і задумів.

Радник Президії Національної академії наук України, почесний генеральний директор НБУВ, доктор філософських наук, професор, академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки України **О. С. Онищенко** у доповіді «Проблеми гармонізації інновацій і традицій у бібліотечних ресурсах і сервісах» порушив питання: впливу інформаційних революцій на бібліотечну сферу; цифровізації бібліотек; гармонізації бібліотечних ресурсів і сервісів; зближення бібліотек, архівів і музеїв на цифровій основі; формування цифрової компетентності у бібліотечних працівників, ролі бібліотек в інформаційному забезпеченні реалізації Програми «Цифрова Європа». Сучасна інформаційна революція, яка є рушієм цифровізації суспільства, на переконання доповідача, владно вимагає і цифровізації всього внутрішньо бібліотечного життя. У наш час успішною може бути лише організація з суцільно цифровізованою структурою. Тим більше це важливо для бібліотек, які за призначенням покликані бути провідниками цифровізації. Саме аналітично-експертною продукцією бібліотеки підвищують нині свою привабливість для користувачів і шанувальників. Тому фонд бібліотеки дедалі більше повинен перетворюватися на упорядковану, комплексну, багату змістом цифрову і оцифровану базу даних, з якої було б нескладно взяти фактологічну, довідкову, реферативну і аналітичну інформацію на відповідний запит. Пора всю бібліотечну логістику вибудовувати на цифровій основі.

Заступник генерального директора Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, керівник Служби інформаційно-аналітичного забезпечення Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, доктор історичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України **В. М. Горовий** окреслив завдання наукової бібліотеки в стратегічних комунікаціях глобального інформаційного простору, які органічно пов'язані з комунікаціями регіональними. Доповідач наголосив, що стратегія, обрана кілька десятиліть тому Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського, на ефективне використання електронних ресурсів виявилася далекоглядною і особливо актуальною в наш час. Цифрова практика та електронні інформаційні ресурси – важливий сьогодні інструмент управління, дієвий чинник розвитку інфоресурсів, підвищення творчого потенціалу українського суспільства.

Перший блок доповідей висвітлював інформаційно-комунікаційну діяльність під час воєнного стану в Україні та роботу закордонних установ і організацій із підтримки нашої держави. Тут варто виокремити виступи завідувачки кафедри інформаційних комунікацій факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, докторки наук із соціальних комунікацій **О. В. Григоревської** («Проектна підтримка культурного та освітнього секторів України Європейською комісією») і професорки кафедри інформаційних технологій Київського національного університету культури і мистецтв, головної бібліотекарки відділу лінгвістичного забезпечення інформаційно-пошукових систем Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, докторки наук із соціальних комунікацій, доцентки **О. М. Збанацької** («Тезаурус зафіксованих зруйнованих об'єктів культурної спадщини України»).

Розглядаючи ресурс «Зруйнована культурна спадщина України», О. М. Збанацька проаналізувала наявні в базі даних об'єкти, виокремила основні предметні комплекси і сформований предметний покажчик, який надає повнішу картину зруйнованих об'єктів культурної спадщини. Доповідачка наголосила, що війна завдає дедалі більшої шкоди усім сферам нашого життя, включаючи культурну спадщину. В Україні знищуються пам'ятники, археологічні пам'ятки, бібліотеки, музеї, архіви, комплекси промислової спадщини, старі та нові житлові квартали, міські простори тощо. Наразі, відзначила дослідниця, збір доказів злочинів росіян проти української культурної спадщини триває. Міністерство культури та інформаційної політики України верифікує доказову базу для подальшого її використання у Міжнародному кримінальному суді в Гаазі.

Професорка Школи інформації Інституту Пратта (Нью-Йорк, Сполучені Штати Америки), докторка філософії в галузі інформаційних наук **Ірене Лопатовська** представила доповідь «Збирання історій, допомога спільнотам, збереження спогадів: від академії до бібліотечної практики». Вона ознайомила присутніх із результатами дослідження, що спиралося на напівструктуровані інтерв'ю, проведені в Zoom із 27 українськими підлітками віком 10–18 років, стосовно їх поточного досвіду, пов'язаного зі змінами, спричиненими війною. Зокрема, у фокусі дослідження були емоційна реакція підлітків на зміни, спричинені війною, стратегія подолання негативних змін та роль інформаційних технологій у підтримці нових реалій підлітків. Доповідачка підкреслила, що записування бібліотеками усних історій може сприяти реалізації таких цілей, як допомога в подоланні колективної травми, спричиненої війною в Україні, та колективне запам'ятовування через створення електронних архівів усних історій. Було також наголошено на актуальності налагодження взаємодії бібліотек із психологічними службами допомоги для забезпечення психологічної підтримки своїх користувачів, організації зустрічей і клубів усних історій як форм психологічного розвантаження.

Консультантка з регіональних рішень Clarivate (Сполучені Штати Америки), кандидатка біологічних наук, старша наукова співробітниця **І. О. Тихонова** виголосила доповідь «Формування стратегії наукової діяльності установи за даними Web of Science та In Cites», під час котрої було представлено (<https://www.dropbox.com/s/333umvkms914d4x/NBUV.pdf?dl=0>), яким чином бібліотекарі можуть покращити показники своєї установи, долучитися до формування та втілення стратегії розвитку.

Дослідниця акцентувала увагу на тому, що публікаційна діяльність установи відображає не лише отримані результати, але й дає можливість оцінити наявну співпрацю, стан фінансування, визначити пріоритетні напрями діяльності, потенційні точки зростання. Повне представлення даних про публікаційну діяльність є запорукою подальшого коректного аналізу як самої установи, так і керівних структур, грантових агенцій чи потенційних партнерів. Проте, часті перейменування наукових установ, їх велика різноманітність в подальшому негативно позначається на їх коректному аналізі. Сьогодні багато закордонних установ зацікавлені у співпраці з Україною, і тому презентація досягнень установи є дуже важливою. Бібліотекарі як фахівці з інформаційних ресурсів і знавці біографії установи можуть не лише долучатися до створення та корекції профілю установи (колекції назв, що трапляється у публікаціях у міжнародній наукометричній базі Web of Science), але й проводити аналіз діяльності установи, формувати звіти, допомагати науковцям визначати кращі потенційні співпраці, або грантові агенції як за допомогою даних Web of Science Core Collection, так і аналітичної системи In Cites, яка розраховує більше 70 абсолютних та нормалізованих показників. І. О. Тихонова повідомила, що Компанія Clarivate на знак підтримки України припинила комерційну діяльність у Російській Федерації, закрила офіс у Москві і продовжила безкоштовний доступ усім українським установам до Web of Science Core Collection до кінця 2022 р.

Значна кількість доповідей була сконцентрована на темі інформаційно-комунікаційної діяльності бібліотек в умовах воєнного стану. Це, зокрема, «Відкрита наука та освіта: нові реалії діяльності бібліотек в умовах кризових явищ» (**Г. В. Шемасва**, професорка кафедри документознавства та української мови Національного аерокосмічного університету імені М. Є. Жуковського «ХАІ», докторка наук із соціальних комунікацій, професорка); «Публічні бібліотеки України в умовах воєнного стану» (**Ю. В. Новальська**, головна бібліотекарка науково-дослідного відділу Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого).

Як слушно наголошувалось у доповіді «Інноваційні трансформації в Україні в умовах євроінтеграції» (**М. В. Іванова**, наукова співробітниця відділу теорії та історії бібліотечної справи Інституту бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, **Н. Г. Білінець**, молодша наукова співробітниця відділу теорії та історії бібліотечної справи Інституту бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського), останні геополітичні виклики для України істотно посилили актуальність розвитку національної наукової системи підтримки знань та інновацій. Для того, щоб національна наука приносила максимальну користь майбутній післявоєнній економіці необхідна системна перебудова її відносин. Адже саме оптимальна комбінація системи безпеки, науки, освіти та бізнесу забезпечують ефективну трансформацію передових технологій, створюють реальні передумови для розвитку сильної, конкурентоздатної економіки.

Другий блок доповідей був присвячений питанням визначення, нормативного забезпечення та розроблення показників соціальної ефективності діяльності бібліотек у контексті розвитку електронної комунікації. Першою цю тему порушила директорка Інституту бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, кандидатка історичних наук **О. М. Василенко** («Соціальна ефективність бібліотечної діяльності в умовах розвитку електронної комунікації»).

Доповідачка наголосила, що інноваційне навантаження, яке несе в собі цифровізація суспільства, спонукає провідні наукові бібліотеки країни до поглиблення трансформаційних процесів в організації своєї роботи, до формування суспільного сприйняття бібліотеки як провідного соціального інституту в сфері науки, освіти, культури, як активного суб'єкта інформаційно-комунікаційної діяльності. При карантинних обмеженнях під час пандемії COVID-19, а в Україні ще й в умовах воєнного стану, економічної нестабільності в державі очікувати на позитивну динаміку в показниках ефективності бібліотечно-інформаційної діяльності загалом не доводиться. Однак, на думку доповідачки, показники соціальної ефективності, які характеризують аспекти діяльності бібліотеки, що забезпечуються електронною комунікацією, можуть все-таки бути відносно стабільними у разі нормальної роботи локальної та Інтернет-мережі.

Провідні фахівці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського присвятили свої виступи визначенню сучасних пріоритетів в організації та управлінні бібліотечно-інформаційним комплексом, висвітленню актуальних завдань бібліотечного виробництва в Україні: **Є. М. Білько**, наукова співробітниця сектору національного бібліотечного ресурсу відділу комплектування бібліотечних фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, **І. О. Шульга**, молодша наукова співробітниця сектору національного бібліотечного ресурсу відділу комплектування бібліотечних фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського («Сучасний стан формування бібліотечно-інформаційних ресурсів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського науковими періодичними виданнями»); **А. М. Головащук**, наукова співробітниця відділу науково-бібліографічної інформації Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського («Періодичні видання в контексті бібліографічних досліджень»); **В. В. Горєва**, вчена секретарка Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, кандидатка історичних наук («Вчена рада в системі управління діяльністю бібліотечно-інформаційного комплексу»); **О. З. Клименко**, завідувачка відділу наукових видань Інституту бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, кандидатка історичних наук, доцента («Актуальні тренди видавничої діяльності бібліотечно-інформаційного комплексу»); **Т. М. Коваль**, заступниця генерального директора Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, кандидатка історичних наук, **Л. О. Туровська**, наукова співробітниця сектору універсального підсобного фонду і каталогів відділу комплексного бібліотечного обслуговування Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського («Електронна виставкова діяльність: методологічний підхід та інтерактивні можливості»); **Т. Л. Кулаковська**, старша наукова співробітниця відділу науково-методичної роботи Інституту бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, кандидатка історичних наук («Бібліотека наукової установи Національної академії наук України як інформаційний центр: традиційне та інноваційне»); **О. В. Леонова**, молодша наукова співробітниця сектору міжнародного книгообміну відділу іноземного комплектування Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського («Книгообмін Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського з науковими установами та бібліотеками Федеративної Республіки Німеччина у сучасних реаліях»);

С. М. Масловська, наукова співробітниця відділу теорії та історії бібліотечної справи Інституту бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського («Бібліотечна періодика (20–30-х років ХХ ст.) як джерело досліджень становлення бібліотекознавства в Україні»); **М. Г. Санакуєв**, старший науковий співробітник відділу оперативної інформації Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, кандидат філософських наук («Інформаційна асиметрія в умовах гібридної війни»); **О. Л. Сокур**, завідувачка відділу науково-методичної роботи Інституту бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, кандидатка наук із соціальних комунікацій («Відкрита освіта: зарубіжний досвід та українська перспектива»); **Г. І. Солоїденко**, провідна наукова співробітниця відділу науково-методичної роботи Інституту бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, кандидатка історичних наук, старша наукова співробітниця («Бібліотеки як надійні навігатори у веб-просторі»); **О. Г. Яковенко**, завідувачка відділу теорії та історії бібліотечної справи Інституту бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, кандидатка історичних наук і **С. О. Сарнавська**, молодша наукова співробітниця відділу організації та обслуговування основним фондом Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського («Колекційні зібрання як об'єкт фондознавчих досліджень») та ін.

Присутні з підвищеним інтересом (судячи з активності в чаті) сприйняли ґрунтовні аналітичні виступи провідної наукової співробітниці відділу теорії та історії бібліотечної справи Інституту бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, докторки наук із соціальних комунікацій, професорки **Т. Ю. Гранчак** («Професійні компетентності фахівців бібліотечно-інформаційного комплексу в контексті розвитку системи наукових комунікацій») і професорки кафедри інформаційних технологій Київського національного університету культури і мистецтв, докторки історичних наук, професорки **Т. В. Новальської** («Наукова конференція як платформа співпраці наукових установ»).

Т. Ю. Гранчак обґрунтувала необхідність нових професійних компетентностей бібліотечних фахівців у контексті розвитку системи наукових комунікацій, акцентувала увагу присутніх на розвитку комплексу функцій предметного бібліотекаря, на проблемах підготовки таких фахівців в умовах динамічного зростання інформаційних потоків. Адже сьогодні, наголосила дослідниця, поряд із традиційними для бібліотекаря компетентностями – каталогізацією, класифікацією, індексацією, роботою із запитами та навчанням користувачів – дослідники окреслюють нові, пов'язані з розвитком цифрового середовища, зміною ролей бібліотечного працівника. В умовах подальшої цифровізації процесів наукової комунікації функції предметного бібліотекаря наближаються до завдань куратора даних, що засвідчує формування запиту на підготовку предметного куратора даних або предметного бібліотекаря даних (subject data librarian), для якого, з огляду на його інтеграцію в дослідницький процес, постає завдання опанування мінімальними знаннями з певних предметів (наукових спеціальностей) та їх доповнення цифровими компетентностями, насамперед – розумінням управління даними досліджень.

Спираючись на статистичні дані Міжнародної наукової конференції «Інформація, комунікація та управління знаннями в глобалізованому світі» (2018–2022), яка з

2018 р. щорічно організовується двома провідними кафедрами КНУКІМ за участю науковців, фахівців бібліотек, архівів, музеїв, видавництв, інформаційних установ і громадських організацій, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, викладачів профільних закладів вищої освіти, аспірантів, студентів, Т. В. Новальська розкрила потенціал наукової конференції як потужної платформи співпраці між науковими установами та окремими науковцями. Адже учасники конференції, як відзначила доповідачка, висвітлюють не тільки теоретичні напрацювання, а й практичний досвід розв'язання нагальних питань розбудови інформаційної, бібліотечної, архівної справи держави на сучасному етапі, визначають конкретні шляхи подолання найгостріших проблем вітчизняної культури, представляють кращий світовий досвід та новації, розробляють рекомендації і пропозиції щодо вдосконалення діяльності бібліотек, архівів інших закладів культури, освіти, документно-інформаційних установ. Здійснений аналіз засвідчив, що під час проведення таких заходів удосконалюються процеси інтеграції у науці, з'являються перспективні напрями досліджень, відбувається зацікавлений обмін новими оригінальними ідеями, розробляються заходи щодо втілення їх у практику, розбудову бібліотечної галузі.

Яскравою демонстрацією правомірних висновків Т. В. Новальської став великий блок доповідей про пріоритети, актуальні тренди та стратегії галузевої вищої освіти в Україні, серед яких слід виокремити: «До питання підготовки фахівців зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»: виклики сьогодення» (**В. В. Добровольська**, професорка кафедри культурології та міжкультурних комунікацій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, провідна наукова співробітниця відділу теорії та історії бібліотечної справи Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, докторка наук із соціальних комунікацій, доцентка); «Домінанти підготовки фахівців за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (**Н. А. Бачинська**, завідувачка кафедри інформаційних технологій Київського національного університету культури і мистецтв, кандидатка педагогічних наук, доцентка); «Сучасна вища освіта в цифрову епоху» (**В. В. Касьян**, доцент кафедри документознавства та інформаційно-аналітичної діяльності Київського національного університету культури і мистецтв, кандидат філософських наук, доцент); «Взаємодія – ключовий чинник якісної підготовки фахівців спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (**Н. А. Бойчук**, старша викладачка кафедри документознавства та інформаційно-аналітичної діяльності Київського національного університету культури і мистецтв) та ін. Як аргументувала Н. А. Бойчук, конгломерат напрацьованих теоретичних аспектів та набутого півстолітнього практичного досвіду ефективної підготовки фахівців для бібліотечно-інформаційної сфери України в сучасних умовах несприятливих зовнішніх впливів трансформується в якісну підготовку здобувачів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» через оптимальну реалізацію активізації партнерської взаємодії викладачів Київського національного університету культури і мистецтв на всіх рівнях освіти.

Про оптимальні шляхи інтеграції у науково-освітньо-культурний простір, чільні напрями розвитку бібліотечної справи як надійного базису побудови незалежної суверенної України йшлося у доповідях: «Впровадження електронних інформаційних

ресурсів у робочі процеси відділу бібліотекознавства» (**В. М. Мудроха**, завідувачка відділу бібліотекознавства Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника, кандидатка наук з соціальних комунікацій, старша дослідниця); «Науково-дослідна діяльність – пріоритетний напрям Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України» (**Л. М. Татарчук**, заступниця директора з науково-інформаційної та бібліотечної роботи Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України, кандидатка історичних наук, **І. С. Бородай**, заступниця директора з наукової роботи Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України, докторка історичних наук, професорка); «Використання національного транслітераційного стандарту ДСТУ 9112:2021 в інформаційному забезпеченні бібліотечної роботи» (**М. О. Вакулєнко**, провідний бібліотекар відділу спеціальних видів документів Державної науково-технічної бібліотеки України, кандидат фізико-математичних наук, старший науковий співробітник); «Кадрова політика як чинник розвитку сучасної бібліотечної установи» (**Г. В. Колоскова**, провідна бібліотекарка Комунального закладу культури «Дніпровські міські публічні бібліотеки», докторка філософії); «Бібліотеки і адаптивне повторне використання будівель» (**Л. С. Прокопенко**, головна бібліотекарка науково-дослідного відділу Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, кандидатка історичних наук, доцентка) та ін.

Окремим блоком були представлені доповіді, в яких розкривався кращий досвід провідних бібліотек світу, аналізувалися актуальні тенденції розвитку інформаційних установ в умовах цифровізації за кордоном: «Інноваційний менеджмент в ЕТН-бібліотеці в Цюріху» (**Г. І. Безпала**, молодша наукова співробітниця відділу міжнародної інформації та зарубіжних зв'язків Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського); «Стратегія та підходи до обслуговування користувачів національних бібліотек Європи (на прикладі Британської бібліотеки та Королівської бібліотеки Данії)» (**Н. В. Дмитрієва**, молодша наукова співробітниця відділу організації та обслуговування основним фондом Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського); «Академічні журнали Польщі в системі наукової комунікації» (**С. В. Дзюбич**, молодша наукова співробітниця відділу національної бібліографії Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського); «Штучний інтелект у бібліотечній практиці: зарубіжний досвід» (**Л. М. Дем'янюк**, старша наукова співробітниця відділу міжнародної інформації та зарубіжних зв'язків Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, кандидатка історичних наук) та ін.

Учасники секційного засідання онлайн і в чаті взяли активну участь в обговоренні виголошених доповідей, переважна більшість з яких супроводжувалася презентаціями.

Оксана Клименко,
завідувачка відділу наукових видань Інституту бібліотекознавства
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського,
кандидатка історичних наук, доцентка